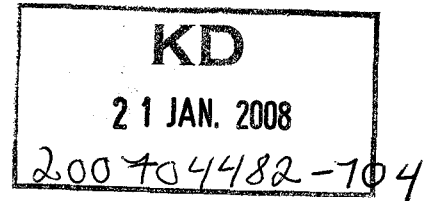

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref
200704482-/STA

Vår ref
200705004-/MBU

Dato
18.01.2008

Høring - NOU 2007:11 Studieforbund - læring for livet. Svar fra AID

Det vises til brev fra Kunnskapsdepartementet datert den 28. september 2007 angående den ovenfor nevnte høringssak.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) har følgende merknader til denne:

Arbeids- og inkluderingsdepartementet vil påpeke at omtalen innledningsvis under 5.5.2 gir et for negativt inntrykk av hva som gjøres på dette området.

Regjeringen har satt ned et offentlig utvalg som skal foreta en helhetlig gjennomgang av hjelpemiddelområdet. Utvalget skal foreta en bred gjennomgang av forvaltning, organisering og finansiering av hjelpemiddelområdet. Gjennomgangen må ses i lys av bl.a. NAV- reformen og St.meld. nr 9 (2006-2007) Arbeid, velferd og inkludering.

Regjeringen vil satse på tiltak som kan lette overgangen mellom skole og arbeidsliv for unge med nedsatt funksjonsevne. Det igangsettes eksempelvis et forsøksprosjekt med bruk av ulike virkemidler, herunder praksisplasser, som kan lette overgangen fra studier til arbeidsliv. Regjeringen har satt i gang en utredning med bruk av kvoter og moderat kvotering, særlig rettet mot unge med nedsatt funksjonsevne (St. meld. nr 9 (2006-2007)). Fornyings- og administrasjonsdepartementet har også igangsatt et trainee- program spesielt for personer med høyere utdanning og nedsatt funksjonsevne med tanke på fremtidig arbeid i offentlig forvaltning.

Ny målstruktur for studieforbundene virksomhet

Utvalget foreslår seks mål for studieforbundene virksomhet, jf kap. 7. Målformuleringene synes både å skulle ivareta den aktiviteten som er tillagt studieforbundene i dag samtidig som

de skal peke framover og legge grunnlaget for fornyelse av den statlige styringen. Behovet for kontinuitet er ivaretatt, men det er ikke like tydelig hvorvidt målene vil kunne bidra til fornyelse. Vi ser det som positivt at ett av målene er at studieforbundene skal bekjempe utstøting og bidra til inkludering.

Målene er mange, overordnede og til dels overlappende. Det bør legges en betydelig innsats i å utvikle resultatindikatorer for å kunne synliggjøre graden av resultatoppnåelse. Studieforbundene har offentlig godkjenning og statstøtte for å kunne realisere målene som ligger til grunn for godkjenningen, og det er nødvendig å dokumentere at de ivaretar det offentlige mandatet de har fått og etterspurt. En bør også vurdere om en kan redusere antall mål.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har registrert at en ikke har kunnskap om innvandrerbefolkningens deltakelse i studieforbundenes kurstilbud, jf. pkt. 5.5.4 i utredningen. Det er nødvendig at studieforbundene rapporterer om innvandrerbefolkningens deltakelse. Dette følger bl.a. av målet om at studieforbundene skal bekjempe utstøting og bidra til inkludering. Andel deltakere med innvandrerbakgrunn vil kunne være en indikator på om dette målet blir realisert. Vi ser at det kan være vanskelig å identifisere hvem som tilhører innvandrerbefolkningen. Innvandrerbefolkningens deltakelse i grunnskoleopplæring for voksne blir rapportert i Grunnskolen informasjonssystem, og det bør være mulig å ta med seg erfaringene fra det rapporteringssystemet.

Styrket regionalt ansvar for voksnes læring

Etter hva vi kan se i NOUen har utvalget ikke fått i oppdrag å utrede ansvarsfordelingen mellom forvaltningsnivåene knyttet til voksenopplæringen i sin helhet. AID mener derfor at utvalget har gått utover sitt mandat når det foreslår å overføre grunnskoleopplæringen for voksne fra kommune til fylkeskommune. Konsekvensene for fylkeskommunen, kommunen og den enkelte er ikke tilstrekkelig belyst. AID mener at en på grunnlag av NOU 2007:11 Studieforbund - læring for livet ikke kan konkludere med at grunnskoleopplæringen for voksne skal overføres fra kommune til fylkeskommune. Dersom KD velger å utrede nærmere spørsmålet om ansvarsfordeling ber vi om å bli trukket inn i arbeidet.

Studieforbundet og samene

Studieforbundene er av stor betydning i det samiske samfunnet for overføring av språk, kultur og tradisjonskunnskap. For det samiske samfunnet spiller studieforbundene en viktig rolle for revitalisering av samisk språk og kultur i områder hvor man gjennom generasjoner er blitt fratatt muligheten til å tilegne seg denne kompetansen. En allmenn basis av språk og kulturkunnskap hos den samiske allmennheten er avgjørende for å utvikle det samiske samfunnet som et demokratisk samfunn basert på samiske normer og verdier. Det er derfor viktig å se spesielt på hvordan de samiske studieforbundene sammen med andre aktører i det samiske samfunnet, som kultur og språksentre, sammen kan bidra aktivt til revitalisering og kunnskapsformidling i det samiske samfunnet. Tilskuddene til samiske studieforbund bør sees i sammenheng med denne overordnede målsetting.

På denne bakgrunn bør Sametinget være en sentral aktør i utviklingen av samiske studieforbund i fremtiden. Etter Arbeids- og inkluderingsdepartementets syn bør spørsmålet

om Sametingets rolle i forhold til utviklingen av de samiske studieforbundene diskuteres med Sametinget i det videre arbeidet med å videreutvikle og styrke studieforbundenes rolle.

For det samiske samfunnet er mulighet for å arbeide grenseoverskridende av stor betydning. Dette på grunn av at de samiske samfunnene i Norge, Sverige og Finland er små grupper med begrensende menneskelige og faglige ressurser. Et samarbeid over grensene for å styrke den generelle kultur- og språkkompetansen hos det samiske folk som helhet er derfor viktig. Det er derfor viktig at mulighet for grenseoverskridende aktivitet og samarbeid mellom de samiske studieforbundene vurderes spesielt i oppfølgingen av NOUen.

Med hensyn til forslaget om nytt godkjenningssystem for studieforbund er det viktig å ta i betraktning at kravet til antall kurstimer pr. år, krav til virksomhet over hele landet og krav til regional forankring må sees i sammenheng med at samer er færre i antall enn majoritetsbefolkningen og derfor vanskelig kan oppfylle krav på linje med nasjonale studieforbund. Etter Arbeids- og inkluderingsdepartementet syn er det derfor nødvendig med unntaksbestemmelser fra disse kravene for samiske studieforbund.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har også innhentet innspill fra Arbeids- og velferdsdirektoratet. Svarbrevet fra Arbeids- og velferdsdirektoratet er lagt ved dette brevet.

Med hilsen

Tone Westlie (e.f.)
avdelingsdirektør

Marit Bustø
førstekonsulent

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
P.b 8019 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.: snr07/20405&16940-1
h114445

Dato: 07.12.07

Høring – NOU 2007:11 Studieforbund – læring for livet

Arbeids- og velferdsdirektoratet viser til brev av 28.09.07 fra Kunnskapsdepartementet samt oversendelse av saken fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet av 19.11.07 med frist for uttalelse 11.12.d.å.

Utredningen bygger på Tron-utvalgets arbeid med å vurdere studieforbundenes rolle og oppgaver for den enkelte, arbeidslivet og samfunnet. Perspektivene er knyttet til kultur, folkeopplysning, likeverd, deltakelse, demokrati, integrering og inkludering, samt studieforbundenes oppgaver og rolle i forhold til offentlige og andre utdanningstilbud. Utvalgets anbefalinger om mål for studieforbund, styring, organisering og finansiering er enstemmige.

Kunnskapsdepartementet viser i sitt brev til Stortingsmelding nr 12 (2006-2007) om Regionale fortrinn- regional framtid og Innstilling S.nr 166 (2006-2007) der det vises til Tron-utvalgets arbeid med å vurdere studieforbundenes rolle. Det vises til at det skal tas stilling til fremtidig forvaltningsnivå og ansvar for tilskuddsforvaltningen når utvalget har lagt frem sin innstilling. Videre vises det i brevet til at Regjeringen vil legge frem en samlet proposisjon om forvaltningsreformen våren 2008 som også vil inneholde lovforslag om overføring av oppgaver til regionene. I høringsnotatet som sendes ut i forkant vil Tron-utvalgets forslag bli omtalt.

Det fremgår av brevet fra Kunnskapsdepartementet at utvalget mener det er behov for nye grep for å tydeliggjøre ansvar og oppgaver for at studieforbundene skal kunne spille en viktig rolle som opplæringsaktør tilpasset fremtidens utfordringer.

Kunnskapsdepartementet ber spesielt om vurderinger av utvalgets forslag som er listet opp i fem hovedpunkter i brevet. Vi viser til disse.

Arbeids- og velferdsdirektoratet anser utvalgets arbeid som grundig og svært omfattende og støtter forslagene og vurderinger som ligger til grunn. Det er mange forhold ved utredningen som kunne vært relevant å kommentere. Vi har basert kommentarene i hovedsak utfra sammendraget og kapitlene 6 og 7. Vi har ikke mulighet til å kommentere hvert av de fem punktene i brevet, men vil trekke frem følgende som omtaler de fleste.

Samle ansvar for grunnopplæring for voksne i fylkeskommunen samt forslag om regional forvaltning lagt til fylkeskommunene, m.v mener vi vil virke positivt for samarbeid med andre aktører og bedre utnytting av opplæringsressurser og kapasitet. Forslagene vil kunne bidra til ytterligere å systematisere

ARBEIDS- OG VELFERDS DIREKTORATET

Postadresse: Postboks 5, St. Olavs plass // 0130 Oslo

Besøksadresse: CJ Hambros plass 2 // 0164 Oslo
Tlf: 21070000 // Faks: 21070001

www.nav.no

og effektivisere samarbeid mellom fylkeskommunen og NAV. Vi mener som utvalget at det også vil gi bedre muligheter for fleksible opplæringstilbud til voksne som kombinerer opplæring på ulike nivå.

Vi viser i denne forbindelse til den inngåtte samarbeidsavtalen mellom KS og AID. Avtalen har som mål å bidra til styrket og systemisert samarbeid mellom NAV og fylkeskommunen med sikte på å utnytte mer effektivt samordnede virkemidler overfor brukere med behov fra begge etater. Dette skal særlig bidra til at brukere med svak utdanning/ikke fullført videregående opplæring og i randsonen av arbeidsmarkedet, skal få godt tilrettelagte tjenester og opplæringstiltak som fører til varig arbeid.

Noen strategiske innsatsområder som for tiden er gjenstand for utviklingsarbeid, er bedre samordnede rutiner for realkompetansevurdering mellom NAV og fylkeskommunen, som skal føre til økt bruk av ordningen for NAV-brukere. Videre er utvikling av karriereveiledningstjenester rettet mot alle voksne basert på styrket samarbeid mellom NAV, fylkeskommunen o.a. Et tredje område er utviklingsarbeidet i regi av Vox på området grunnleggende ferdigheter. Som utvalget påpeker, er det knyttet store utfordringer til dette feltet. Studier fra ALL-undersøkelsen viser at svake grunnleggende ferdigheter er en av tre hovedårsaker til at personer faller ut av arbeidslivet (foruten helse og alder). Vi vil peke på tre utfordringer:

- avdekke, gjøre presis kartlegging av nivå og behov hos bruker
- relevans og kvalitet på opplæringstilbud fra leverandørene
- gjennomføring av det offentliges ansvar for opplæring i grunnleggende ferdigheter og kapasitet.

Det gjennomføres for tiden et prosjekt for Økt basiskompetanse i NAV som ledd i Program for basiskompetanse i arbeidslivet i regi av Vox. Det arbeides og gjøres erfaringer i prosjektet i NAV i forhold til ovennevnte utfordringer.

For at studieforbund og andre leverandører i fremtiden skal være gode samarbeidsparter for fylkeskommunen og NAV på dette området, kreves det relevant kompetanse, metodikk og kartleggingsverktøy. Erfaringen fra innkjøp av kurs i NAV er at slik kompetanse varierer når det gjelder tilbydere av opplæring i grunnleggende ferdigheter generelt. Vi anser det derfor som viktig at det rammeverket, herunder nivåbeskrivelsene, veiledningsmateriellet og opplæringstiltakene for tilbydere samt nye kartleggingsverktøy for voksne som Vox har utarbeidet, implementeres systematisk i en fastsatt fremdriftsplan. Dette må rette seg mot studieforbund og andre tilbydere som ønsker å tilby opplæring på området.

En stor andel av NAV's brukere som er utenfor eller i randsonen av arbeidsmarkedet har svakt utdanningsnivå/ikke fullført videregående opplæring. Om lag halvparten av registrerte arbeidsledige og yrkeshemmede har ikke fullført videregående opplæring. Dette har vært situasjonen i svært mange år uavhengig av hvor stort antallet ledige eller yrkeshemmede har vært. Med NAV reformen inngår også sosialhjelpsmottakere blant de av NAVs brukere som har svakt utdanningsnivå. Statistikk og undersøkelser (SSB, NOVA m.fl) viser høy risiko for arbeidsledighet og utestenging fra arbeidslivet for personer som i ung alder mottar sosialhjelp og at personer som opplever ledighet i ung alder har høyere risiko for gjentakende ledighet.

For NAV er det derfor av særlig betydning å samarbeide med fylkeskommunen om pedagogisk godt tilrettelagte opplæringstilbud for disse brukerne for å gi grunnlag for varig arbeid. Vi støtter derfor også utvalgets vurdering av at det i fremtiden legges større vekt på voksne- og arbeidslivets behov for kompetanse enn bare voksnes rett. Som utvalget påpeker, ser vi dette også i sammenheng med muligheter for styrket regional utvikling.

Gjennom fylkesvise samarbeidsavtaler er det behov for å etablere mer systematisk og forpliktende samarbeid mellom fylkeskommunen og NAV der fylkeskommunen dekker mer av opplæringskostnadene i tråd med ansvar for opplæring, for brukere som nevnt over. Basert på et forpliktende samarbeid vil det i fremtiden imidlertid også være aktuelt at NAV anskaffer

opplæringstiltak for brukere. Samfinansiering av opplæringstiltak er aktuelt og har vært prøvd i flere tilfeller med god erfaring.

Godt tilrettelagte opplæringstilbud, bl.a praksisnært og med tett oppfølging av bruker, krever relevant kompetanse hos tilbyderne, bl.a å kunne samarbeide med bedrift om innhold og oppfølging (alternative læringsarenaer). Krav til relevant kompetanse gjelder enten det er NAV eller fylkeskommunen som bestiller opplæring. Vi anser at utvalgets forslag til ordning for kvalifisering av tilbydere av formell opplæring, nye godkjenningkriterier og samarbeid med fylkeskommunen gjennom partnerskapsavtaler, kan bidra til å videreutvikle kvalitet og profesjonalitet ved tilbudene fra studieforbund som ønsker å levere opplæring til det offentlige. Vi ønsker forøvrig å gi uttrykk for at NAV, tidligere Aetat, har mange års erfaring i å benytte tilbud fra studieforbund ved kjøp av AMO-kurs, også ved utviklingsarbeid.

Som kjent, anskaffer NAV opplæringstiltak i hht forskrift om offentlige anskaffelser. Det betyr at kurs i de fleste tilfeller skaffes på grunnlag av forhandlinger om pris og kvalitet. NAV's samarbeid med studieforbund og andre opplæringsleverandører er basert på hvem som har levert det beste tilbudet i en konkurranse og fått oppdraget. Vi er derfor usikre på hva som menes når utvalget viser til at studieforbundene har uttrykt ønsker om mer samarbeid med NAV.

Det vil bli innført flere nye virkemidler for brukere i NAV fra 2008 som gjelder bl.a Avklaring, Oppfølging og gjennomføring av Kvalifiseringsprogrammet. Dette vil innebære invitasjon til samarbeid med tilbydere om en rekke nye tiltak som krever evne til fleksibel organisering, tilrettelegging og individuell tilpasning av innholdet i tiltaket. Studieforbundene vil være velkomne til å levere tilbud om utlyste oppdrag.

Med vennlig hilsen

Tor Saglie
Arbeids- og velferdsdirektør

Erik Oftedal

Saksbehandler: Ingunn Hagen, Arbeid og aktivitet